

Gods Woord  
zakelijk is, en  
n, die instem-  
en Kerkenorde,  
nogen worden.  
in Doleantie  
ating om vast  
voorwaarden  
lag en op deze  
d is gekomen,  
rt zeggen kan,  
was van het  
n van de door  
rie.  
samenstelling  
nsmelting niet  
Klaarblijkelijk  
nder het eerste  
hrift, dat door  
id werd op de  
2. Dit bezwaar  
erkeraden ver-  
manslidmaten  
al of niet toe  
laring, daarvan  
baar recht der  
de Vereeniging  
le samenbindt.  
neente verkort.  
woord, dat de  
reeniging van  
n hun rechten

over de kerk-  
ders zijn dan  
r het feit, dat  
Kerk, die het  
deelt naar het  
genen, die zich  
rbeidt aan de  
ristus<sup>2</sup>). Maar  
tringenter, het-

EUGDENHIL.

De Meester van  
de" opgemerkt.  
het kerkrecht-  
arschrift, dat op  
van uit, dat de  
de goedkeuring  
leringen der ge-  
ginselen van het  
ontwoud aan de  
Geref. Kerk, dat  
is begonnen, en  
geschreven heeft,  
der Vereeniging  
gekomen uit ge-  
rapport zegt  
ieref. Kerk voor  
chrift en spreekt  
t tot de volle  
id.)

gen.  
lamy", die met  
naarop de staat,  
heeft, ten volle  
ok in ons land  
ogt aanhangers  
te beleggen en  
tooneelvoorstel-  
y-gedachte pro-  
isaties moet er  
den, een massa-  
kan aanmoedi-  
ven heilstaat te  
rijdij houdende  
hoezeer men in

h in geordende  
ar het recht tot  
ordt het echter  
le zich beweegt  
in aanmerking  
onze Nederland-  
ter, Amersfoort)  
laast met het  
art voor Allen"  
idag Amersfoort.  
breiding van de  
ontoelaatbaar te

illende gelegen-  
tijn goedkeuring  
ag treinen tegen  
hier publiek het  
oedigd, blijkbaar  
de Spoorwegen.  
worden aan de  
uit de Troonrede  
strekking tot de  
rd: „Onthouding  
an alles wat tot  
stidag aanleiding  
Vereeniging „Bel-  
op de vergade-  
sonen van ledere  
tot haar kunnen  
kunnen worden.

Zij wil de menschen, groepen en partijen, die thans  
elkaar bestrijden, trachten naar elkander toe te brengen,  
door een economische oplossing te geven, die voldoet  
aan de idealen van alle partijen. In enkele artikelen  
werd echter in dit blad een poging gedaan om aan  
te toonen, dat er voor Christenen in deze beweging  
geen plaats is. (Zie „De Reformatie" 17e jaarg., Sept.  
1937, nos 50-52.)

Wij kunnen dan ook niet anders zien dan dat de  
Directie van de Ned. Spoorwegen zich hier heeft laten  
gebruiken voor een actie, die zij niet steunen mag, krach-  
tens de functie, die de Spoorwegen voor het Nederland-  
sche volk hebben te vervullen. Een bekende slagzin  
van de Spoorwegen is: Reist per Spoor. Deze slagzin  
zal toch niet als volgt moeten worden aangevuld: Reist  
per Spoor... naar den Bellamy-Staat! en gaat om te  
beginnen daartoe den Zondag ontheiligen!

Is op dit punt de leiding bij de Nederlandsche Spoor-  
wegen onzeker, of stuurt deze leiding min of meer in  
een richting waartegen met kracht moet worden ge-  
waarschuwd?

D.

H. M.

#### Een „Duitsche christen" over Jezus.

Dezer dagen kregen wij in handen een nummer van  
„Die Nationalkirche", „Briefe an Deutsche Christen"  
(19 Juni 1938). Daarin komt voor een artikel over  
Nationaal-Socialisme en Christendom, geschreven door  
Pfarrer Friedrich Kapferer te Freiburg in Br.

Wij willen het slot van dit artikel hier vertaald  
weergeven, opdat men er bij vernieuwing eenigen in-  
druk van krijgen kan, welke voorlichting op theologisch  
gebied in Deutschland tegenwoordig gegeven kan  
worden.

„Een van de voornaamste redenen waarom velen  
niets meer zullen weten van het grootste godsdienstige  
Genie van alle tijden: Jezus, is deze, dat men alles ver-  
mijden wil wat op de een of andere manier met het  
Joodsche volk in verband staat. Dat is zeer begrijpelijk!  
Maar wij willen toch de drie volgende punten u ter  
overweging voorleggen!

1. Wij weten niet met absolute zekerheid tot welk  
ras Christus gerekend moet worden. Feit is echter,  
dat in zijn stamboom — die zooals bekend is groote  
leemten vertoont — niet minder dan vier niet-Joodsche  
stammoeders voorkomen. Feit is ook, dat Hij uit Galilea  
kwam, dat in het geheel niet een zuiver Joodsche  
streek was.

2. Hoe het dan ook staan mag met het ras waartoe  
Christus gerekend moet worden, metterdaad is Hij prac-  
tisch de grootste anti-Jood van alle tijden geweest en  
tot op den huidigen dag gebleven. Niemand heeft het  
Jodendom (in den slechten zin van het woord) zoo  
gestriemd als Hij, niemand is door het Jodendom zoo  
erg getroffen en wordt in zijn aanhangers nog steeds  
getroffen als Hij tot op den dag van heden toe.

3. Trots alle ongelijkheid in de rassen zijn alle volken  
in den diepten grond toch één geheel en vormen ze  
samen één menschheid. Is het nu niet geloofwaardig  
om aan te nemen, dat daar het religieuze licht en de  
deugdzaamheid schijnen moest waar de diepste duister-  
nis heerschte en de ergste ontaarding zich uitgebreid  
had? Heeft de Onvergelykelijke daar zelf niet op ge-  
zinspeeld toen Hij eens zei: Ik ben niet gekomen om  
te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekeering!"

Na de vermelding van deze drie punten wordt dit  
artikel dan, met een heenwijzing natuurlijk naar „het  
wonderwerk van den Führer", als volgt besloten: Wij  
verheugen ons in den dag, waarop deze gedachten al-  
gemeen erkend zullen worden."

Het zal niet noodig zijn in een blad als het onze  
in den breede aan te toonen hoe hier de grondwaarheden  
van de Schrift bruutweg worden gelooschend. Hoe wordt  
hier eigenlijk de spot gedreven met het prachtige eerste  
hoofdstuk van het Evang. naar Matthéus (leemten in  
den stamboom!), ja eigenlijk met heel het Woord Gods,  
en de openbaring van Jezus Christus.

Wij hopen niet, dat het zoover komen zal, dat deze  
gedachten algemeen aanvaard zullen worden. Zou dat  
wel het geval zijn, dan zou er zelfs voor de lezing van  
de Apostolische Geloofsbelijdenis in diensten waarin  
„dit evangelie" verkondigd zou worden, geen plaats  
meer zijn.

God geve onzen broeders en zusters in Deutschland,  
die te strijden hebben tegen vijanden buiten en binnen  
de muren der kerk, veel getrouwheid en veel versterking  
in het Christelijk geloof. En Hij doe ons met hen vol-  
harden in het gebed om te blijven bij het Evangelie  
van onzen Heere Jezus Christus!

D.

H. M.

## ZENDING EN EVANGELISATIE

Ds J. D. WIELENGA. †

Tot ons groot leedwezen ontvingen wij bericht  
van het overlijden van onzen medewerker Ds J. D.  
Wielenga te Franeker. Het bericht kwam te laat  
voor een kort woord van herinnering in deze  
rubriek. Volgende week hopen we iets naders op  
te merken in verband met dit door ons betreunde  
verlies.

K. S.

## GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan  
Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

### Onze wil en de zonde.

In mijn vorig artikelje over: „Wel willen en niet  
kunnen" zeide ik o.a. ook dit:

„Een zonde, die wij niet met onzen wil doen, is  
geen zonde"

Een lezer schreef mij daarover en maakte daar-  
tegen bezwaar. Hij meent, dat wij wel kunnen zon-  
digen, zonder het te willen.

Toch mogen wij onze stelling handhaven.

Bij eenig nadenken zal dat gemakkelijk duidelijk  
worden.

Wij onderscheiden bij wat er in ons leven ge-  
beurt, tusschen natuurlijk en zedelijk.

Natuurlijk is alles wat noodwendig is, wat  
niet anders kan zijn dan het is, wat bepaald wordt  
door de natuurwet, onafhankelijk van onze zelf-  
bepaling, van ons behagen of ons mishagen.

Zedelijk daarentegen is alles wat ook anders  
kan gaan, dan het gaat, wijl het afhankelijk is van  
onze zelfbepaling. De klopp van mijn hart b.v. is  
iets natuurlijks; die regelt zich naar de na-  
tuurwet, daaraan gesteld.

Mijn spreken daarentegen ligt op het terrein  
van het zedelijke.

Ik kan spreken of niet spreken, ik kan  
zus of zóó spreken, al naar gelang ik dat zelf be-  
paal.

De zonde nu ligt op het terrein van het zede-  
lijke. Zoodra ik spreek van zonde, denk ik aan  
dingen in mijn leven, die niet naar natuurnood-  
wendigheid daarin worden gevonden.

Zonde is altijd een ding, dat er is, maar dat  
ook weg had kunnen blijven.

Dat iemand dus op een oogenblik zondigt, is  
nooit een natuurnoodwendigheid.

Hij doet, wat hij doet, omdat hij het aangenaam  
vindt en wil doen; als hij het onprettig vond en  
niet wilde doen, dan zou hij het gelaten hebben.

Nog eens, kort gezegd: „Hij had het kunnen  
laten; als hij het toch doet, doet hij het omdat  
hij dat wil".

Ja, zegt die broeder, die mij schreef, maar Pau-  
lus dan? Paulus spreekt uitdrukkelijk uit: „Het  
kwade, dat ik niet wil, dat doe ik."

Hoe zit dat dan?

Antwoord. In Paulus is na wedergeboorte en  
bekeering tweemaal wilsleven. Het nieuwe, eigen-  
lijke, dat eenmaal triumpheeren zal en de nawer-  
king van zijn ouden, onheiligen wil.

Wanneer hij nu zondigt, dan is dat vrucht van  
dat oude, nog nawerkende willen, dat op een  
oogenblik den nieuwen, geheiligden wil over-  
heerscht.

De zonde is dus wel degelijk vrucht van den  
wil, van den ouden wil, die ingaat tegen den  
nieuwen.

Op dezelfde wijze moet verklaard worden de uit-  
drukking uit het Avondmaalsformulier: „De zonde,  
die nog tegen mijn wil in mij overgebleven is".

Met „mijn wil" wordt ook hier bedoeld de wil,  
zooals die is geworden door wedergeboorte en  
bekeering, terwijl de zonde is vrucht van nawer-  
king van den ouden, in beginsel gedooden wil.

De schrijver zegt verder: „Wij zijn schuldig aan  
de zonde van Adam. Zoo schuldig alsof wij de  
zonde van Adam persoonlijk hadden bedreven. Die  
zonde is niet met onzen wil geschied. Wij waren  
er immers toen nog niet. Wij konden die zonde  
toen onmogelijk willen".

Antwoord. Deze redeneering is fout.

Het is hier een quaestie van toerekening.  
God rekent ons Adams zonde toe. D.w.z. het be-  
haagt Hem het zóó te rekenen, alsof wij die zonde  
gedaan hadden, gelijk Adam die gedaan heeft, dus  
met onzen wil en zoo stelt Hij ons schuldig.

Er is ook een andere verklaring, die wordt voor-  
gesteld door Prof. Greijdanus. Deze zegt, dat wij,  
naar onze persoonlijkheid, reëel, werkelijk,  
in Adam waren en dus ook in hem, evenals hij,  
dus ook met onzen wil, de zonde hebben gedaan.

Verder; wij doen toch zooveel zonden, waarvan  
wij ons niet bewust zijn, waarvan wij geen weet  
hebben, zegt deze broeder.

Dat is juist. Maar dat sluit den wil niet uit.

Ik heb dan, als ik de zonde doe, er geen erg  
in, dat het zonde is, maar daarom doe ik, wat  
ik doe, wel omdat ik het wil doen.

De schrijver verwacht hier twee dingen.

Dat ik de zonde doe met mijn wil, beteekent  
niet, behoeft althans niet te beteekenen, dat ik  
de zonde wil doen juist omdat het zonde  
is. Dat is heel erg, dat is duivelsch.

Het gaat hier alléén over de vraag, of de zon-  
dige daad een wilsdaad is. En dat blijft zóó,  
ook al heb ik, terwijl ik ze doe, er geen erg in,  
dat het zonde is.

Als dat niet zoo was, zou er van schuld geen  
sprake zijn, want dan was mijn zonde geworden  
tot een natuurgebeuren, dat over mij kwam buiten  
mijzelf om.

Wel hangt de grootte van de schuld samen met  
de klaarheid van mijn kennis.

De heidenen zondigen natuurlijk met hun wil,  
want zij doen, wat zij doen, omdat zij het willen  
doen, het aangenaam vinden.

Maar omdat zij niet dat klare licht hebben over  
den Wil Gods, dat wij bezitten, wordt hun de  
zonde niet zoo zwaar toegerekend.

Wanneer iemand dus zegt: „Ik wil wel gelooven,  
maar ik kan niet", dan zou, als dat waar was,  
zijn ongeloof geen zonde zijn en zou hij daarom  
niet kunnen verloren gaan.

Toch gaat een mensch om zijn ongeloof verloren.

Daaruit blijkt, dat het zeggen: „Ik wil wel, maar  
ik kan niet", niet waar kan wezen.

Het is wel mogelijk, dat iemand zegt: „Ik wil  
gelooven, maar de oude mensch in mij brengt mij  
telkens weer tot ongeloof."

Daarmee toch spreken wij uit, dat wij naar onzen  
nieuwen mensch met het ongeloof hebben gebro-  
ken en dus gelooven, maar dat dat geloof telkens  
weer wordt aangevochten.

Wie dat zeggen kan, gaat om zijn ongeloof niet  
verloren, want hij heeft in den grond van zijn  
wezen aan het ongeloof een scheidsbrief gegeven;  
staat er vijandig tegenover.

Maar als iemand zegt: „Ik wil wel, maar ik kan  
niet", dan zegt hij een dwaasheid.

Want als hij zegt: „Ik wil wel gelooven", dan  
is dat ik de wedergeborene, geheiligde persoon-  
lijkheid.

En als hij daarop laat volgen: „Ik kan niet", dan  
is dat hetzelfde ik, ook het geheiligde ik.

Daarvan nu kan niet gezegd worden, dat het niet  
gelooven kan; want behalve dat hij „gelooven" wil-  
len en doen samenvallen, is het ook ondenkbaar,  
dat God wel het willen en niet het kunnen zou  
schenken.

Het is dus niet geoorloofd Paulus' woord: „Het  
goede, dat ik wil, dat doe ik niet; het kwade, dat  
ik niet wil, dat doe ik"; toe te passen op dat: „Ik  
wil wel gelooven, maar ik kan niet", omdat Paulus  
als hij zóó spreekt, denkt om zoo te zeggen aan  
twee verschillende „ikken": het geheiligde ik  
aan de eene zijde, en de nawerking van zijn  
oude natuur aan den anderen kant.

Terwijl de menschen, die zeggen: „Ik wil wel  
gelooven, maar ik kan niet", in beide gevallen aan  
hetzelfde ik denken.

Want deden zij dat niet, dan zouden zij zich  
anders moeten uitdrukken en zeggen: „Ik geloof  
wel, maar ik heb nog zoo'n last van het in mij  
overgebleven ongeloof".

Daarom zeg ik nog eens: Die uitdrukking, waar-  
mee, in den grond der zaak, menigeen zijn onge-  
loof zoekt te verontschuldigen, moet onder ons  
niet meer gehoord worden.

In steed daarvan moeten wij onmiddellijk met ons  
ongeloof breken, Gods belofte aanvaarden en van  
dat geloof uit den strijd aanbinden tegen het on-  
geloof, dat nog in ons nawerkt en ons telkens  
weer van Gods Woord wil los slaan.

D. v. D.

## UIT DE HISTORIE

Dr A. Kuyper Sr over de bevoegdheid der meerdere  
vergaderingen.

IV.

In zijn kerkrechtelijke beschouwingen knoopte  
Dr Kuyper zeer bewust aan bij de leer der Vade-  
ren. Hij is er altijd op uit aan te toonen, dat wat  
hij en alle Gereformeerden willen, niets anders is  
dan de herleving, de vernieuwing van de praktijk  
der Reformatoren. Zij immers hebben in Gods  
Woord de juiste grondlijnen van het Gereformeerde  
Kerkrecht ontdekt en daarnaar hun kerkelijke or-  
ganisatie en kerkelijk verband ingericht.

Daarom vinden we in „De Heraut" meermalen  
boeiende schetsen over den kerkelijken strijd der  
oude Gereformeerde Kerken. In April en Mei 1885  
geeft Dr Kuyper b.v. een meesterlijke teekening  
van het Convent te Wezel van 1568 en de eerste  
Synode der Nederlandsche Kerken gehouden in  
1571 te Emden. In een laatste artikel teekent hij  
dan hoe die vergaderingen het Kerkverband heb-  
ben tot stand gebracht en welke beginselen ze  
daarbij volgden.

Wij laten dat artikel hier volgen, 'tis uit „De  
Heraut" No. 388 (17-5-85):

Thans rest ons nog de mannen van Wezel en Emden  
te ondervragen over het kerkverband.

Ook op dit punt toch dient het volle licht der historie  
te vallen.

De mannen dier dagen togen niet als evangelisten  
in een heidensch land in, met de begeerte om voor  
het eerst een Christelijke kerk te planten; maar be-  
hoorden tot een natie, waarbij de kerk van Christus  
reeds voor eeuwen, zij het dan ook op nog gebrekkige  
wijze, openbaar was geworden.

Het Evangelie was hier te lande reeds voor eeuwen  
gepredikt, en ook al was het daarna onder een koren-  
maat gezet, het ging daarom toch niet weg, en is dan  
ook van binnen uit in onze landkerk weer op den  
kandelaar gezet.